

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Net op zee IJmuiden Ver Beta

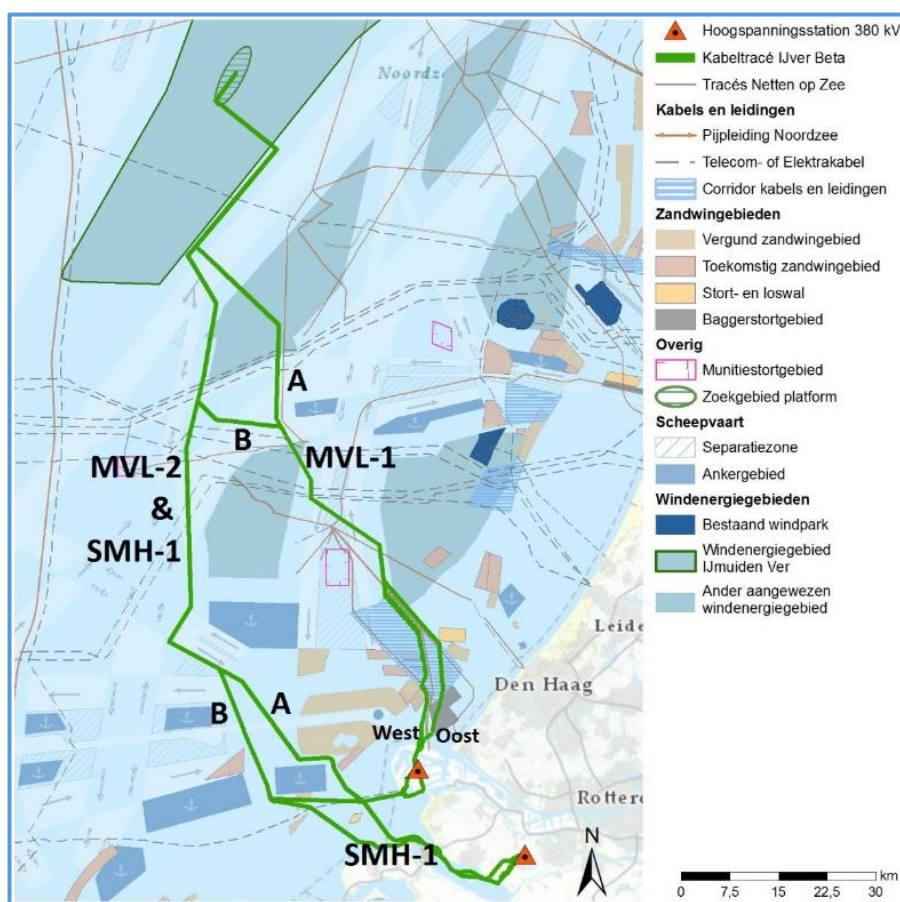
Toetsingsadvies over het tussentijdse milieueffectrapport

29 juli 2020 / projectnummer: 3390

1 Advies in het kort

TenneT, de beheerder van het Nederlandse hoogspanningsnet, wil de windparken op de Noordzee die in het windenergiegebied IJmuiden Ver komen, op het net aansluiten. Dat gebeurt met twee gelijkstroomverbindingen, beide met een vermogen van twee GigaWatt.¹ Ter onderbouwing van een besluit over deze aansluitingen wordt per aansluiting een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Dit advies gaat over de verbinding tussen het noordelijke deel van het windenergiegebied en het hoogspanningsstation bij Simonshaven of dat op de Maasvlakte. Deze verbinding wordt aangeduid met 'Net op zee – IJmuiden Ver Beta'.

Figuur 1: Mogelijke kabelroutes voor IJmuiden Ver Beta (uit: MER fase 1, Deel A)

De ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd om het deel van het MER te beoordelen dat nu gereed is, het 'MER fase 1'. Daarin zijn de milieugevolgen vergeleken van de mogelijke kabelroutes voor IJmuiden Ver Beta. De routes en aansluitpunten zijn in figuur 1 in beeld gebracht. Op grond van deze en andere² informatie zullen de ministers het 'voorkeursalternatief' kiezen. Dat is de route die in de volgende fase in detail

¹ Iedere verbinding bestaat uit een platform in het windenergiegebied, waarop de windturbines worden aangesloten, een back-upkabel naar een zuidelijker gelegen platform, vier ondergronds liggende kabels voor het transport van stroom of data naar het vasteland, een converterstation dat de gelijkstroom van het windpark omzet in wisselstroom van de gewenste spanning en een aansluiting op het hoogspanningsnet.

² Het gaat om informatie over kosten, omgeving, techniek en toekomstvastheid en om een nog uit te brengen regioadvies.

zal worden onderzocht. In dit advies beantwoordt de Commissie de vraag of alle informatie beschikbaar is die nodig is voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de keuze van de route.

Wat laat het MER fase 1 zien?

Het MER fase 1 laat zien hoe de alternatieve routes zijn gekozen en wanneer en hoe belanghebbenden bij die keuze zijn betrokken. Het beschrijft uitvoerig waar op zee en op land zich conflicten met andere belangen kunnen voordoen. Verder beschrijft het MER waar effectbeperkende maatregelen nodig zijn en welke dat kunnen zijn. Uit de analyses komt naar voren dat ongeacht de gekozen route belangrijke negatieve effecten zullen optreden, die qua aard en omvang wel per route anders zullen zijn.

Wat is het oordeel van de Commissie?

De Commissie waardeert de gestructureerde presentatie van het gedegen uitgevoerde onderzoek. Het MER behandelt alle relevante milieuonderwerpen op een detailniveau dat past bij de te voeren discussie en bij de besluitvorming, en bevat illustratief en uitgebreid kaartmateriaal. De samenvatting is een goede en volledige afspiegeling van alle relevante bevindingen uit het onderzoek.

Op grond van de beschikbare informatie komt de Commissie tot het volgende oordeel: **het MER fase 1 bevat de essentiële informatie om een besluit te kunnen nemen over de te volgen kabelroute waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen**. In hoofdstuk 2 licht ze haar oordeel toe en signaleert aandachtspunten voor het vervoltraject (MER fase 2). Daarin zullen de milieueffecten van de geselecteerde route verder worden uitgewerkt.

Achtergrond

Om de hoogspanningsaansluitingen naar IJmuiden Ver mogelijk te maken is niet alleen een inpassingsplan nodig, maar ook vergunningen, en ontheffingen op grond van de Waterwet, de Wet natuurbescherming en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er moet een plan- en project-MER worden opgesteld vanwege de lengte van het tracé (zie categorie D 24.2 van het Besluit milieueffectrapportage), de omvang van de grondwateronttrekking (categorie D15.2) en de mogelijk schadelijke gevolgen voor de natuur (zie art. 7.2a Wet milieubeheer).

TenneT stelt de onderzoeksrapporten op die voor dit project nodig zijn, waaronder het MER. Het bevoegd gezag — in dit geval de ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties — besluit over het inpassingsplan.

Rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage is bij wet ingesteld om te adviseren over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij schrijft dus niet het milieueffectrapport. Zij stelt voor ieder advies een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De samenstelling en de werkwijze van deze werkgroep en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3391](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het oordeel

2.1 MER Fase 1

Effecten en effectbeperkende maatregelen

Het MER fase 1 laat zien dat de aanleg en het gebruik van de verbinding op alle routes zeer negatieve effecten kunnen veroorzaken. Sommige effecten doen zich voor op alle routes, zoals verstoring van de zee- en rivierbodem en vertroebeling van het water tijdens het begraven van de kabels. Hoe omvangrijk de effecten zijn, kan verschillen per route omdat ze een verschillende lengte hebben of over een verschillende afstand door kwetsbaar gebied lopen. Zo is de langste route bijna een derde langer dan de kortste.³ En ze lopen allemaal door het vanwege natuurwaarden te beschermen gebied 'Bruine Bank', over een afstand die varieert tussen 2 en 21 kilometer.⁴ Vooral op de routes naar het hoogspanningsstation bij Simonshaven doen zich specifieke en additionele effecten voor omdat alleen deze routes door het Haringvliet lopen en leiden tot ruimtebeslag en effecten in landelijk gebied.⁵

Ongewenste effecten zijn vaak te voorkomen door de kabelroute enigszins aan te passen, de kabel aan te leggen in een seizoen waarin de effecten op de natuur het kleinst zijn of door een andere aanlegtechniek te kiezen, zoals aanleggen door boren in plaats van vergraven.

Naar het oordeel van de Commissie zijn alle effecten en mogelijke maatregelen goed beschreven.

Leemten in kennis

Het MER geeft ook aan over welke onderwerpen informatie ontbreekt en in hoeverre dat informatietekort het maken van een keuze bemoeilijkt. Zo is het slib- en veengehalte van een groot deel van de te doorkruisen zeebodem onbekend, is weinig bekend over de effecten van elektromagnetische velden op de natuur (zie paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** van dit advies) en is er onzekerheid over te verwachten archeologische waarden, met name op zee.⁶ Vaak doet het probleem zich voor op alle routes en is de kennisleemte daarmee geen onderscheidend criterium. Dat geldt bijvoorbeeld voor de leemte in kennis over de samenstelling van de zeebodem. Als informatie ontbreekt, wordt bij het inschatten van te verwachten effecten een veilige keuze gemaakt.

De Commissie vindt dat goed is aangegeven waar kennis ontbreekt. Die leemten zullen voor de route die in de volgende onderzoeksfase in detail wordt onderzocht, zo goed mogelijk moeten worden ingevuld. Dat is nodig om te verantwoorden waarom een bepaalde maatregel wel of niet wordt genomen.

³ Zie tabel 0.4 in de samenvatting van het MER.

⁴ Zie tabel 4-9 op bladzijde 212 en figuur 4-59 op bladzijde 227 in deel B van het MER.

⁵ Zie hiervoor bijvoorbeeld figuren 0.11 en 0.12 en tabel 0.5 in de samenvatting van het MER.

⁶ Zie respectievelijk tabellen 2-21/2-22, paragraaf 4.9 en paragraaf 7.8 in deel B van het MER.

2.2 MER fase 2: aanbevelingen voor het vervolgtraject

Effecten op de natuur: cumulatie

Zoals in het MER fase 1 is aangegeven, zijn maatregelen nodig om te voldoen aan de eisen die de natuurwetgeving aan de voorgenomen ontwikkeling stelt. In het MER staat dat significante effecten op de mariene natuur zijn te voorkomen door toepassing van de randvoorwaarden uit het Kader Ecologie en Cumulatie (KEC).⁷ De Commissie heeft eerder opmerkingen geplaatst bij de wijze waarop in het KEC de (cumulatieve) effecten op onder andere bruinvis- sen worden ingeschat.⁸ Die inschatting kan consequenties hebben voor de aard en de om- vang van de maatregelen die nodig zijn om ontoelaatbare effecten te voorkomen. De Com- missie vindt het dan ook essentieel dat de effecten, en daarmee de te nemen maatregelen, bij de uitwerking van het VKA goed worden onderbouwd. Ze vindt dat nodig ondanks het feit dat de effecten van het aanleggen van de windparken omvangrijker zijn dan die van het aanleg- gen van de hoogspanningskabels en die van de heiwerkzaamheden voor het platform op zee. Een verwijzing naar het KEC kan in het MER fase 2 dus niet volstaan.

Effecten op de natuur: Bruine Bank

Alle routes lopen door de Bruine Bank, een uitgestrekte zandbank op zee die buiten het broedseizoen een belangrijk rui- en foerageergebied is voor zeevogels en een paaigebied voor vissen. De Bruine Bank staat op de nominatie om als Natura 2000-gebied te worden aangewezen. Omdat het gebied nog niet is aangewezen, is nog onduidelijk wat de instand- houdingsdoelstellingen zijn. En ook de begrenzing is nog niet bekend.⁹ Dat maakt het lastig om een juiste inschatting te maken van de aanvaardbaarheid van de effecten die zullen op- treden. In de volgende fase zal een realistische inschatting moeten worden gemaakt van de te verwachten effecten uitgaande van de laatste inzichten over de begrenzing en de instand- houdingsdoelstellingen.¹⁰

Effecten op de natuur: stikstofdepositie

De kleine, tijdelijke stikstofdeposities op de natuur, veroorzaakt door het aanleggen van de kabels, zijn in beeld gebracht voor alle alternatieven.¹¹ Het MER constateert dat alle alterna- tieven leiden tot extra depositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden. Verder wordt ge- constateerd dat wat een alternatief toevoegt en in welk gebied en op welk habitatype dat ge- beurt, voor ieder alternatief anders is. Dat bemoeilijkt de onderlinge vergelijking van de al- ternatieven.

Hoe met deze problematiek moet worden omgegaan, hangt volgens het MER af van nog te formuleren overheidsbeleid.¹² Mogelijk kan in de op te stellen passende beoordeling worden

⁷ Zie bijvoorbeeld bladzijde 36 en 148-149 in deel B van het MER.

⁸ Zie hiervoor project [3369](#) op www.commissiemer.nl

⁹ Zie hiervoor bijvoorbeeld bladzijde 37 en 213 van deel B van het MER.

¹⁰ Zie hiervoor bladzijde 7-8 van het [advies van de Commissie over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrap- port](#) (oktober 2019).

¹¹ Zie bijvoorbeeld tabellen 5-11 en 5-13 in deel B van het MER.

¹² Zie hiervoor bladzijde 92 in deel A van het MER. Aangenomen wordt dat er voor projecten met kortstondige negatieve ef- fecten in de aanlegfase en positieve effecten in de gebruiksfase een aparte regeling komt.

onderbouwd dat tijdelijke stikstofdepositie niet leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden.¹³ Als uiteindelijk uit de passende beoordeling blijkt dat er wel sprake is van aantasting, dan zal een ADC-toets¹⁴ aan de orde zijn.¹⁵

Effecten op meeuwenkolonies Maasvlakte

Op verschillende locaties op de Maasvlakte bevinden zich meeuwenkolonies, zoals aan de zuidzijde in de 'vogelvallei'.¹⁶ Het MER geeft voor het routedeel op land aan dat beschermde soorten kunnen worden aangetast, maar maakt niet expliciet melding van de aanwezigheid van deze meeuwenkolonies. Omdat de meeuwenkolonie op de Maasvlakte de grootste in Nederland is, is niet uit te sluiten dat nadelige gevolgen aan de orde zijn voor de staat van instandhouding van de soorten die er voorkomen. Afhankelijk van de gekozen route, kan een nadere beoordeling nodig zijn.

Effecten op de natuur: elektromagnetische velden

Over de precieze effecten van elektromagnetische velden op bijvoorbeeld vissen en kraakbeenvissen en eventuele verschillen tussen effecten van gelijkstroom en die van wisselstroom is nog weinig bekend.¹⁷ Het MER stelt dat bundeling van de gelijkstroomkabels voor IJmuiden Ver Beta kan leiden tot een kleiner elektromagnetische veld. In situaties waarin sprake is van een elektromagnetische veld, is dieper begraven van de kabels een effectieve maatregel om de invloed van het veld te beperken. Maar dat kan andere negatieve effecten veroorzaken zoals meer vertroebeling en meer schade aan eventueel aanwezige archeologische waarden.

Om meer duidelijkheid over de effecten te krijgen inventariseren TenneT, Witteveen+Bos en Arcadis de meest relevante kennisleemten voor het net op zee. Met een onderzoeks- en monitoringsplan voor de komende jaren willen ze deze kennisleemte verkleinen.

¹³ De Commissie wijst erop dat in de aanvullende passende beoordeling voor het Rijksinpassingsplan "Net op zee Hollandse Kust (Noord en West Alpha)" is onderbouwd dat geen aantasting van de natuurlijke kenmerken optreedt. Bepalend daarbij is, naast de omvang van de stikstofdepositie, de staat van instandhouding van de habitattypen en soorten die in het geding zijn.

¹⁴ Met deze toets moet worden aangetoond dat er geen minder schadelijke alternatieven zijn (A), dat er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn om het project uit te voeren (D) en dat het verlies aan natuurwaarden vooraf kan worden gecompenseerd (C).

¹⁵ De Commissie heeft eerder in overweging gegeven om een eventuele ADC-toets in één keer uit te voeren voor meerdere windparken op zee en voor de daarmee verbonden kabelbesluiten als mocht blijken dat de aantasting van natuurlijke kenmerken niet met voldoende zekerheid is uit te sluiten ([Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport Net op zee Hollandse Kust west Beta. December 2019](#)).

¹⁶ Zie hiervoor de [notitie over meeuwenkolonies op de Maasvlakte](#) van Witteveen+Bos aan TenneT van 9 september 2016, opgesteld in het kader van Net op Zee Hollandse Kust (zuid).

¹⁷ Zie bladzijde 272 in deel B van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Theo Fens

dr. Johan Lembrechts (secretaris)

dr. Heleen van Londen

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

dr. Bert van der Valk

ing. Rob Vogel

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Een inpassingsplan en diverse vergunningen, waaronder een vergunning op grond van de Waterwet.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het [Besluit milieueffectrapportage](#) geven aan om welke activiteiten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D24.2, "de aanleg van een ondergrondse hoogspanningsleiding". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Ministers van EZK en BZK

Initiatiefnemer besluiten

Voor het inpassingsplan: Ministers van EZK en BZK

Voor de vergunningen: TenneT

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3391](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

